

Hotel Stureplan AB
Box 55955
102 16 Stockholm

Tillsyn enligt kameraövervakningslagen (2013:460) - kameraövervakning av hotell

Datainspektionens beslut

Datainspektionen konstaterar att Hotel Stureplan AB, 556694-4707, bedriver kameraövervakning i strid med 22 och 23 § kameraövervakningslagen (2013:460) vid bolagets hotell på Västra Trädgårdsgatan 11B i Stockholm genom att något giltigt samtycke inte har inhämtats från dem som övervakas, och genom att övervakningsintresset inte väger tyngre än enskildas intresse av att inte bli övervakade.

Datainspektionen förelägger Hotel Stureplan AB att montera ner de 15 kameror som övervakar platser dit allmänheten inte har tillträde i form av korridorer, hissområden, trappor, varuintag, entréer från trapphus samt entré från innergård.

Redogörelse för tillsynsärendet

Datainspektionen har inlett tillsyn mot Hotel Stureplan AB (bolaget) i syfte att kontrollera att den kameraövervakning som bedrivs på platser dit allmänheten inte har tillträde på bolagets hotell på Västra Trädgårdsgatan 11B i Stockholm är laglig enligt 22–24 §§ kameraövervakningslagen. Inspektionen har i tillsynsärendet, som genomförts i form av en såkallad skrivbordstillsyn, ställt frågor till bolaget om den pågående kameraövervakningen.

Det finns idag enligt bolaget 15 kameror uppsatta på hotellet på platser dit allmänheten inte har tillträde. Kamerorna övervakar korridorer, hissområden, trappor, varuintag, entréer från trapphus samt entré från innergård.

Bolaget har i huvudsak uppgett följande. Syftet med kameraövervakningen är att förebygga stölder, att obehöriga inte ska vistas i hotellet samt att gäster och personal ska känna sig trygga. Hotellets entréer är öppna varför även personer som inte är gäster kan vistas i de allmänna utrymmena. Dörrarna in till de övervakade utrymmena är låsta och hotellets gäster har tillträde till utrymmena med gästnycklar. Obehöriga personer kan dock fortfarande följa efter gästerna när de går igenom dörrarna. Bolaget behöver därför kameraövervakning för att se om obehöriga personer rör sig i utrymmena. Bolaget är inte intresserat av att bevaka sina gäster utan vill endast se till att obehöriga personer inte kommer in. Hotellets personal och gäster har alltså tillgång till de övervakade utrymmena. Bolaget har som rättsligt stöd för övervakningen både gjort en intresseavvägning enligt 23 § kameraövervakningslagen, samt inhämtat samtycken från de anställda och fackförbunden enligt 22 § kameraövervakningslagen. Bolaget har inhämtat samtycke till övervakningen genom att hotellets skyddsombud har samtyckt för personalens räkning. Kamerorna övervakar dygnet runt och spelar in bilder vid rörelse. Bildmaterialet sparas i en månad. Något ljud varken avlyssnas eller tas upp.

Skäl för beslutet

Tillämpliga bestämmelser

Den granskade kameraövervakningen avser platser dit allmänheten inte har tillträde.

Enligt 22 § kameraövervakningslagen får kameraövervakning av en plats dit allmänheten inte har tillträde bedrivas om den som övervakas har samtyckt till övervakningen. Av 2 § framgår att ett samtycke är varje slag av frivillig, särskild och otvetydig viljeyttring genom vilken någon efter att ha fått information godtar att bli kameraövervakad. Datainspektionen anser att kravet på frivillighet förutsätter att den anställde upplever att han eller hon har ett fritt val och att det finns ett reellt alternativ till att samtycka. Om den övervakade – som exempelvis är fallet vid övervakning på arbetsplatser – står i ett beroendeförhållande till den som övervakar är det ofta inte möjligt att uppfylla kraven på frivillighet. Eftersom samtycket måste vara individuellt kan inte en person eller organisation som företräder de anställda samtycka till kameraövervakning för alla anställda. Ett samtycke kan vidare återkallas när som helst. Om så sker får ytterligare kameraövervakning av den som återkallat

samtycket inte ske. Detta lämnar i praktiken mycket små möjligheter att grunda kameraövervakning i arbetslivet på samtycke. Det är den som bedriver övervakningen som ska kunna visa att sådana samtycken som avses i kameraövervakningslagen har inhämtats.

Enligt 23 § kameraövervakningslagen får kameraövervakning av en plats dit allmänheten inte har tillträde bedrivas om övervakningen behövs för att förebygga, avslöja eller utreda brott, förhindra olyckor eller andra berättigade ändamål, och övervakningsintresset väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad (integritetsintresset). Denna proportionalitetsavvägning (kallad överviktsprincipen) ska göras i varje enskilt fall och varje kamera ska bedömas för sig. Vidare ska – innan kameraövervakning tillgrips – prövas om andra, mindre ingripande åtgärder kan vara tillräckliga för att komma till rätta med problemen. Det är den som bedriver övervakningen som ska visa att övervakningsintresset väger över integritetsintresset (prop. 2012/13:115 s. 80-84).

Vid bedömningen enligt överviktsprincipen ska särskilt beaktas hur övervakningen ska utföras, om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas och vilket område som ska övervakas. Det har också betydelse när och hur länge övervakningen ska pågå. Enligt 24 § kameraövervakningslagen ska den som bedriver kameraövervakningen se till att övervakningen inte sker i större omfattning än vad som behövs för att tillgodose ändamålen med övervakningen.

Utgångspunkten i kameraövervakningslagen är att kameraövervakning endast ska utgöra ett komplement till andra åtgärder. Kameraövervakning ska således inte ses som ett hjälpmedel som ska användas i stället för andra säkerhetsåtgärder eller förebyggande insatser. Om kompletterande åtgärder har försummats, kan det komma att påverka bedömningen av behovet av kameraövervakning och i förlängningen medföra att övervakningen inte är tillåten.

Datainspektionens bedömning

Datainspektionen konstaterar att kameraövervakningen är i strid med 22 och 23 §§ kameraövervakningslagen genom att något giltigt samtycke inte har inhämtats från dem som övervakas och genom att övervakningsintresset inte väger tyngre än enskildas intresse av att inte bli övervakade.

Datainspektionen förelägger bolaget att montera ner de 15 kameror som övervakar platser dit allmänheten inte har tillträde.

Skälen för Datainspektionens bedömning är följande. Bolaget har uppgett samtycke har inhämtats genom att hotellets skyddsombud har samtyckt till kameraövervakningen för personalens räkning. För att samtycke ska kunna läggas till grund för kameraövervakning krävs att det är fråga om en frivillig, särskild och otvetydig viljeyttring från den övervakade. Eftersom samtycket måste vara individuellt kan inte en person eller organisation som företräder de anställda samtycka till kameraövervakning för alla anställda. Det har heller inte framgått att de anställda har erbjudits något reellt alternativ till kameraövervakningen som kan medföra att ett samtycke kan anses föreligga enligt lagen. Bolaget har dessutom inte inhämtat giltiga samtycken till kameraövervakningen från samtliga personer som kan komma att övervakas – det vill säga även hotellgäster och andra tillfälliga besökare. Bolaget kan därför inte stödja sin kameraövervakning på ett samtycke enligt 22 § kameraövervakningslagen.

Eftersom den aktuella kameraövervakningen inte kan stödjas på ett samtycke krävs att förutsättningarna i 23 § kameraövervakningslagen är uppfyllda för att övervakningen ska vara tillåten.

Bolaget har uppgett att syftet med kameraövervakningen är att förebygga stölder, att obehöriga inte ska vistas i hotellet samt att gäster och personal ska känna sig trygga. Kameraövervakningen sker enligt Datainspektionen för berättigade ändamål enligt kameraövervakningslagen. För att övervakningen ska vara laglig krävs dock att övervakningsintresset väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad.

De aktuella kamerorna övervakar korridorer, hissområden, trappor, varuintag, entréer från trapphus samt entré från innergård. Av de uppgifter bolaget har lämnat framgår både personal och hotellgäster kan vistas på samtliga platser som kameraövervakas.

Eftersom ett hotell är en plats där människor huvudsakligen bor och vistas såsom privatpersoner får integritetsintresset enligt Datainspektionens mening anses vara särskilt starkt där (se Kammarrättens i Stockholm dom den 9 maj 2012 i mål 6761-2017). Övervakningen avser samtidigt också en arbetsplats. Integritetsintresset gör sig normalt sett starkt gällande på en

arbetsplats under den tid som anställda vistas där för att utföra sitt arbete. Risken för integritetsintrång ökar dessutom genom att kameraövervakningen innebär att bilder behandlas och bevaras (bildinspelning) och att övervakningen inte har begränsats i tid utan pågår dygnet runt. Att kamerorna aktiveras i samband med att någon rör sig medför inte att risken för integritetsintrång minskar. När det gäller övervakningsbehovet har bolaget inte anfört något som visar att de aktuella platserna varit särskilt utsatta för brott eller olyckshändelser.

Datainspektionen anser inte att bolagets behov av kameraövervakning med bildinspelning av korridorer, hissområden, trappor, varuintag, entréer från trapphus samt entré från innergård väger tyngre än integritetsintresset på platserna.

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet ska ni skriva till Datainspektionen. Ange i skrivelsen vilket beslut som överklagas och den ändring som ni begär. Överklagandet ska ha kommit in till Datainspektionen senast tre veckor från den dag ni fick del av beslutet. Datainspektionen sänder överklagandet vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm för prövning om inspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.

Detta beslut har fattats av enhetschefen Nicklas Hjertonsson efter föredragning av juristen Martin Hemberg.

Nicklas Hjertonsson

Martin Hemberg